

Ikääntyvän asumisratkaisuista

tutkimuksen ja kokemusten valossa

ARA-asuntoneuvojen verkostopäivä 5.9.2023

Arkkitehti Päivi Rekula / Suomen Asumisen Apu ry



Esityksen sisältö

Taustaa

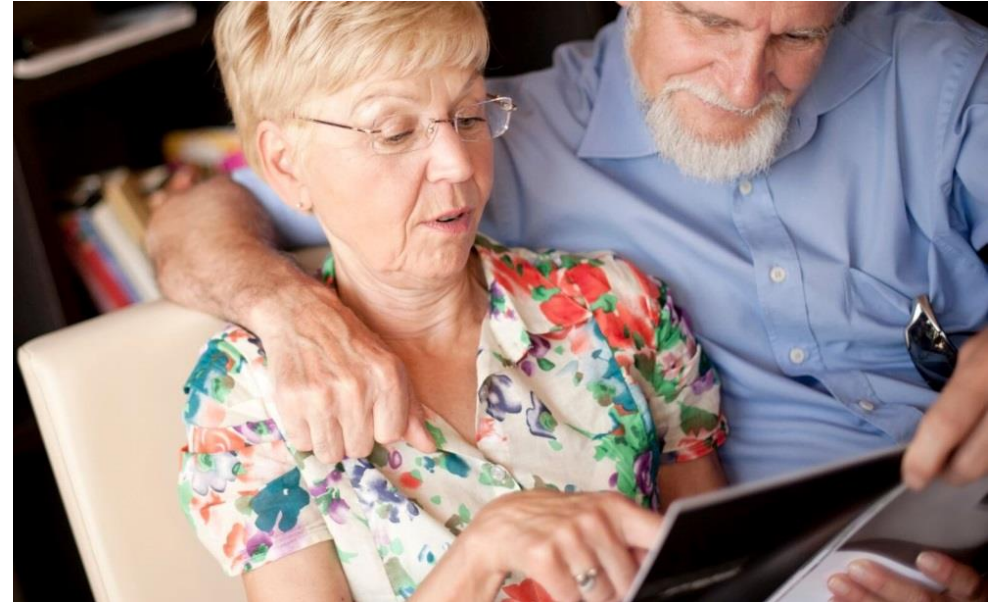
Tutkimustuloksia 2022

Kokemuksia
pulmaneuvoonnasta

Kokemuksia asumis-
ratkaisujen ennakoinnista

Välineitä asumisneuvojan
työhön

AsumisenApu



SAA ennakoida!

Suomen Asumisen Apu ry

*Tehtävämme on tuottaa hyvinvointia
ikäntyneille itsenäistä asumista tukemalla.*

AsumisenApu-asumisneuvontaa 2017 alkaen
ja v:sta 2020 alkaen 55+ vuotiaiden asumisen
muutosten tukemista.

Yhteistyössä mm.:

- Espoon kaupunki ja Nestori-neuvonta
- Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen
Seniори-info
- YM ja kansallisia järjestökumppaneita

Lisätietoa:

asumisenapu.fi (asumisen pulmat)

saaennakoida.fi (muutosten ennakointi)



AsumisenApu

SAA ennakoida!

Toimintamallit ja tulokset

- Toimintamallimme löytyvät os. www.innokyla.fi
- [AsumisenApu - ikääntyneiden asumisen muutosten tuki ja neuvonta](#)
Ikääntyvien hyvinvointia ja arjessa selviytymistä voidaan edesauttaa [asumisneuvonnalla](#), joka tukee asumisen pulmien ratkaisemista asiakkaan toimintakyky huomioiden ja valmennuksella, joka edesauttaa käynnistämään oikea-aikaista ja ennakoivaa asumisen muutosten suunnittelua.
- [Ratkaisu asumisen muutosten omaehtoiseen ennakointiin 55+ ikäisille](#)
Toimintamalli edistää omaehtoista asumisen ennakointia ikääntymisen näkökulmasta. Se rohkaisee yli 55-vuotiaita pohtimaan tulevia asumisen tarpeitaan ja valitsemaan tulevan asumisratkaisunsa suunnan [verkossa toimivilla](#)/saatavilla olevilla välineillä.
- Kohderyhmää tavoitettu n. 700 asumisneuvonnassa Espoossa + digitaalisia välineitä käyttäneitä koko maassa on nyt n. 7300+2500

Miksi ikääntyville suunnattua asumisneuvontaa tarvitaan?

- 50-64-vuotiaiden määrässä kasvua edelleen vv. 2023-2040 - yli 75-vuotiaiden määrässä rajusti
- Ikäihmisille sopivien asuntojen kysyntä sisimmillä kaupunkialueilla kasvaa
- Uudet asunnot eivät yksin riitä, vaan myös vanhoja asuntoja on korjattava sopiviksi
- Asuntojen etsiminen ja ostaminen/vuokraaminen voi olla haastavaa palvelujen edelleen sähköistyessä



Tutkimustuloksia 2022

Rahoittajana Ympäristöministeriö
osana järjestöjen yhteishanketta

Linkki:

<https://www.asumisenapu.fi/wp-content/uploads/2022/09/Asumisen-Apu-Vaestotutkimus-2022-yhteenveto.pdf>

Linkki tutkimukseen löytyy myös sivulta
<https://www.asumisenapu.fi/saaennakoida/ennakoimis-en-vinkit-ja-linkit/>

Yli 55-vuotiaiden suomalaisten asumisen ennakointia koskeva tutkimus

Suomen Asumisen Apu ry

- Jaakko Hyry
- 220405650 v.2
- 25.3.2022



Tutkimuksen toteutus



- 55 vuotta täyttäneet manner-suomalaiset

1.047

- 1047 vastaajaa
- Tutkimuksen kohderyhmä poimittu valtakunnallisesta Forum -internetpaneelist
- Tulosten luottamusväli kokonaistuloksen (n=1001) osalta on +- 3,1 %-yksikköä 50% tulostasolla



- Kyselyn tekoaika 4.3. - 11.3.2022
- Kysymyksiin vastaaminen kesti 10 minuuttia
- Tutkimusaineisto on väestöedustava vastaajien sukupuolen, iän ja asuinalueen mukaan



- Tutkimuskysymykset ja vastaajien keskeiset sosiodemografiset tiedot
- Kysymykset on suunniteltu Kuluttajaliiton ja Kantar Publicin yhteistyönä.

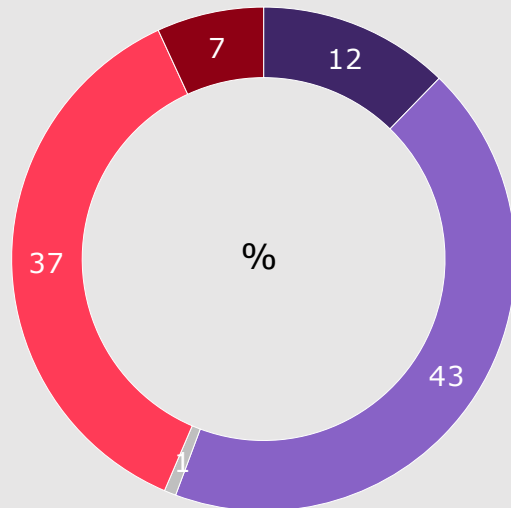


- Power Point-Raportti tuloksista kaikkien vastaajien tasolla ja keskeisistä taustatiedoista

Kuinka paljon on miettinyt asumista ikääntymisen näkökulmasta

Kuinka paljon olet miettinyt tulevaisuuden asumistasi ikääntymisen näkökulmasta?

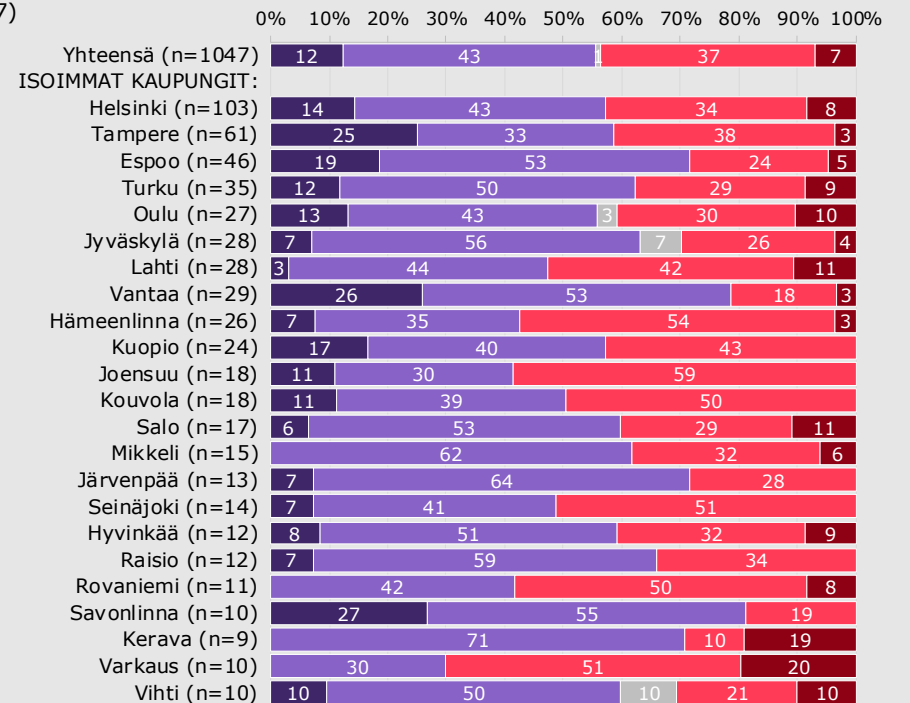
Yhteensä (n=1047)



- Paljon
- Melko paljon
- En osaa sanoa
- Melko vähän
- En lainkaan

Kuinka paljon olet miettinyt tulevaisuuden asumistasi ikääntymisen näkökulmasta?

Yhteensä (n=1047)

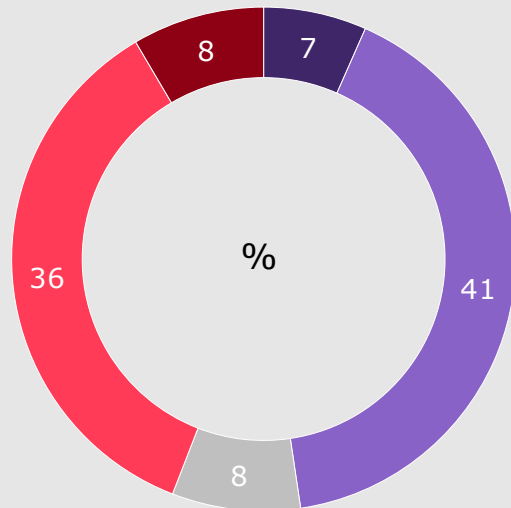


- Paljon
- Melko paljon
- En osaa sanoa
- Melko vähän
- En lainkaan

Ajatteleeko asuvansa 10-15 vuoden kuluttua nykyisessä asunnossa

Ajatteletko asuvasi 10-15 vuoden kuluttua nykyisessä asunnossasi?

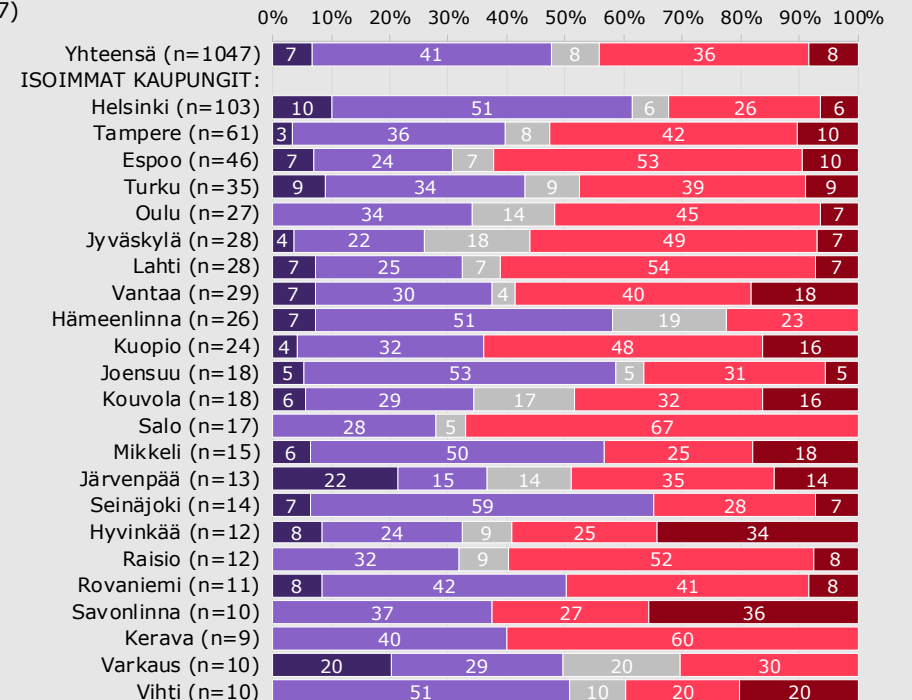
Yhteensä (n=1047)



- Aivan varmasti
- Melko todennäköisesti
- En osaa sanoa
- Todennäköisesti en
- En missään tapauksessa

Ajatteletko asuvasi 10-15 vuoden kuluttua nykyisessä asunnossasi?

Yhteensä (n=1047)

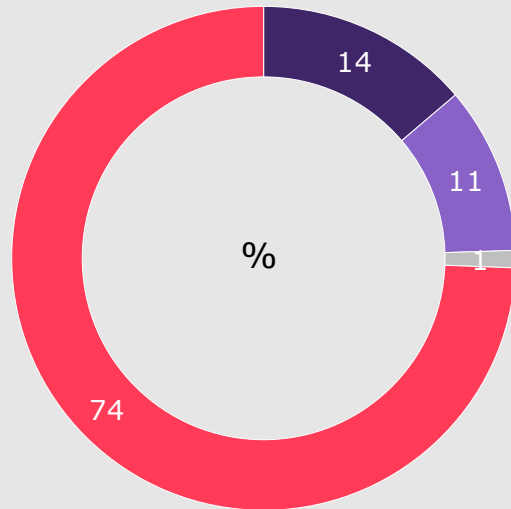


- Aivan varmasti
- Melko todennäköisesti
- En osaa sanoa
- Todennäköisesti en
- En missään tapauksessa

Onko tehnyt muutoksia ajatellen tulevaisuuden asumista

Oletko jo tehnyt seuraavia muutoksia ajatellen tulevaisuuden asumistasi ikääntymisen näkökulmasta?

Yhteensä (n=1047)

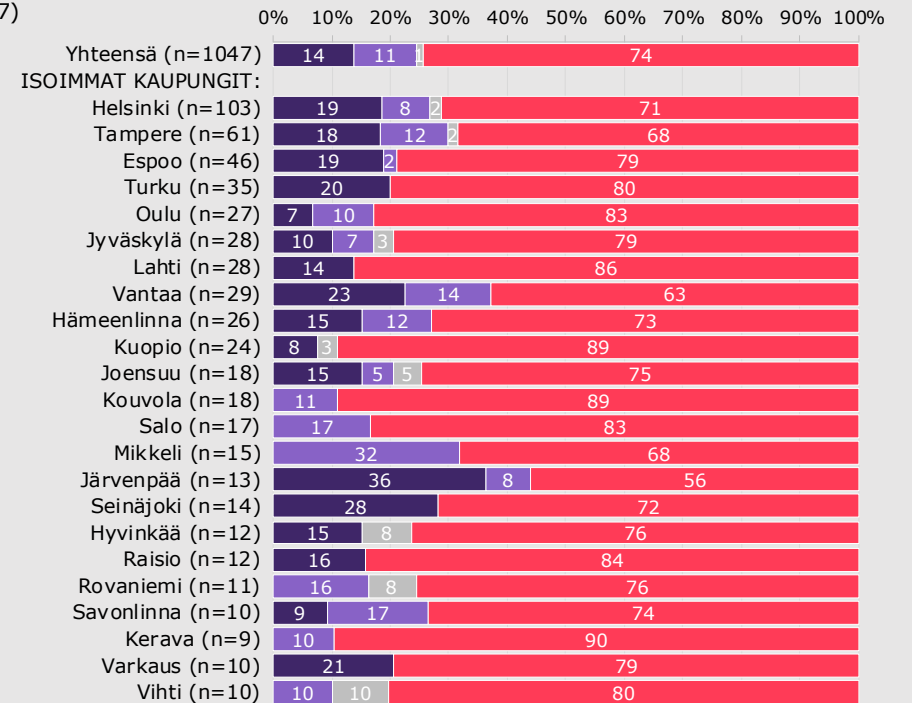


- Olen vaihtanut asuntoani sopivampaan, jotta asumiseni olisi helpompaa
- Olen tehnyt asumistani helpottavia remontteja
- En osaa sanoa
- En ole tehnyt muutoksia

Havainto: Muutoksia ja toimenpiteitä on tehty huomattavan vähän siihen verrattuna, että on nähty tarvetta muuttaa ja asiaa on mietitty.

Oletko jo tehnyt seuraavia muutoksia ajatellen tulevaisuuden asumistasi ikääntymisen näkökulmasta?

Yhteensä (n=1047)



- Olen vaihtanut asuntoani sopivampaan, jotta asumiseni olisi helpompaa
- Olen tehnyt asumistani helpottavia remontteja
- En osaa sanoa
- En ole tehnyt muutoksia

Mikä olisi mieluisin tapa hankkia apua ja lisätietoa asumisen muutosten suunnittelussa ja ennakoinnissa

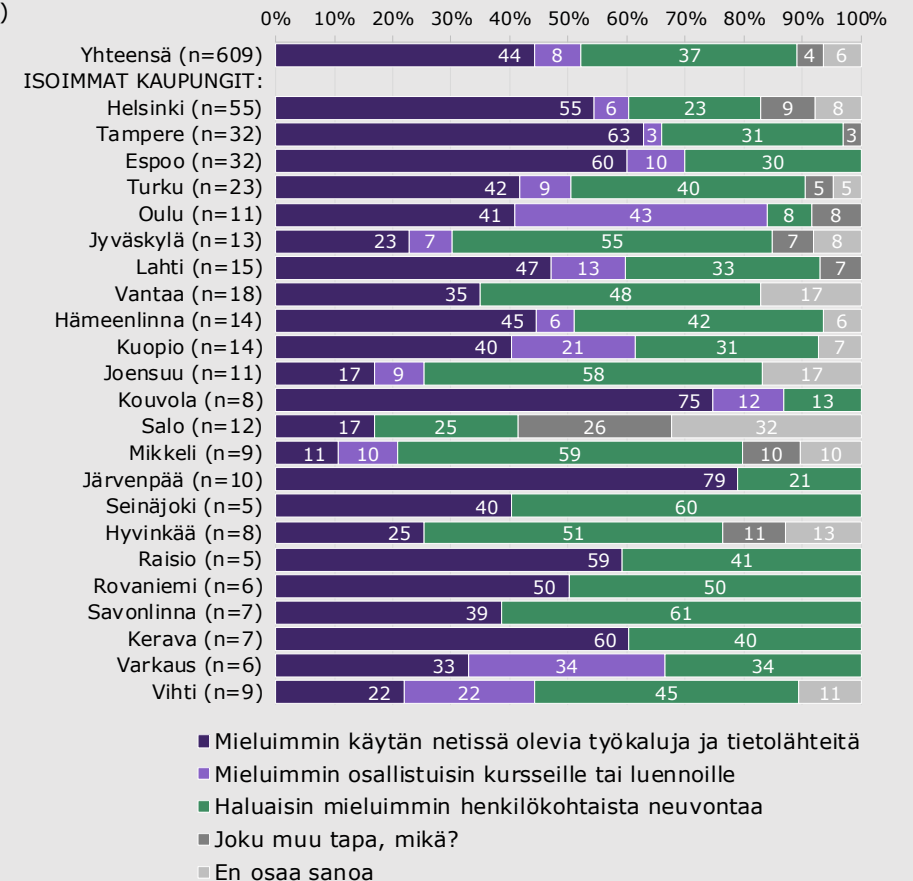
Mikä olisi sinulle mieluisin tapa hankkia apua ja lisätietoa asumisen muutosten suunnittelussa ja ennakoinnissa?

Yhteensä (n=609)



Mikä olisi sinulle mieluisin tapa hankkia apua ja lisätietoa asumisen muutosten suunnittelussa ja ennakoinnissa?

Yhteensä (n=609)



Millaista apua tai lisätietoa tarvitsee asumisen muutosten suunnittelussa tai sen ennakoinnissa

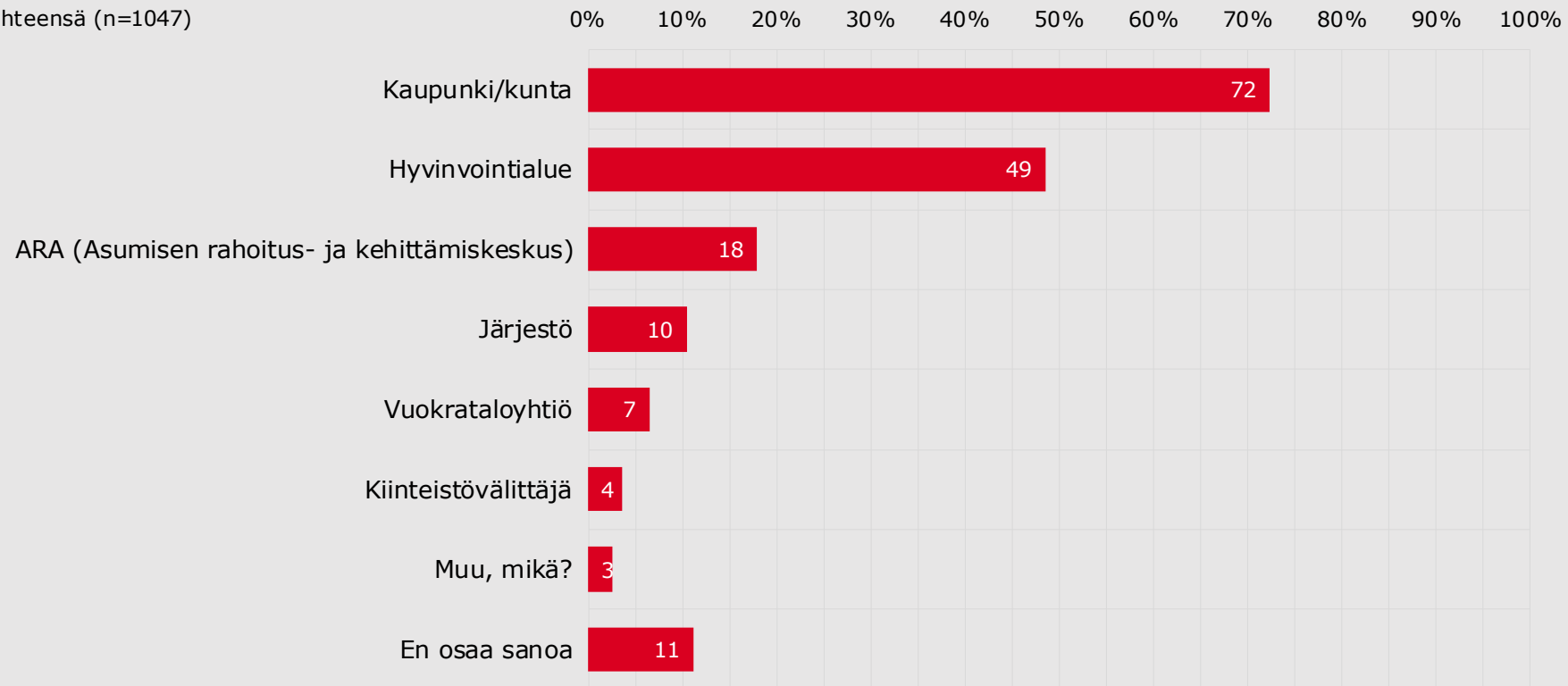
Millaista apua tai lisätietoa tarvitset asumisen muutosten suunnittelussa tai sen ennakoinnissa?
Voit valita useamman vaihtoehdon.



Minkä tahojen tulisi tukea ikääntyvien asumisen ennakkointia

Minkä tahojen tulisi mielestäsi tukea ikääntyvien asumisen ennakkointia?
Voit valita useampia.

Yhteensä (n=1047)



■ Yhteensä (n=1047)

Millaista apua tai lisätietoa tarvitsee asumisen muutosten suunnittelussa tai sen ennakoinnissa

Millaista apua tai lisätietoa tarvitset asumisen muutosten suunnittelussa tai sen ennakoinnissa?
Voit valita useamman vaihtoehdon.

Yhteensä (n=1047)

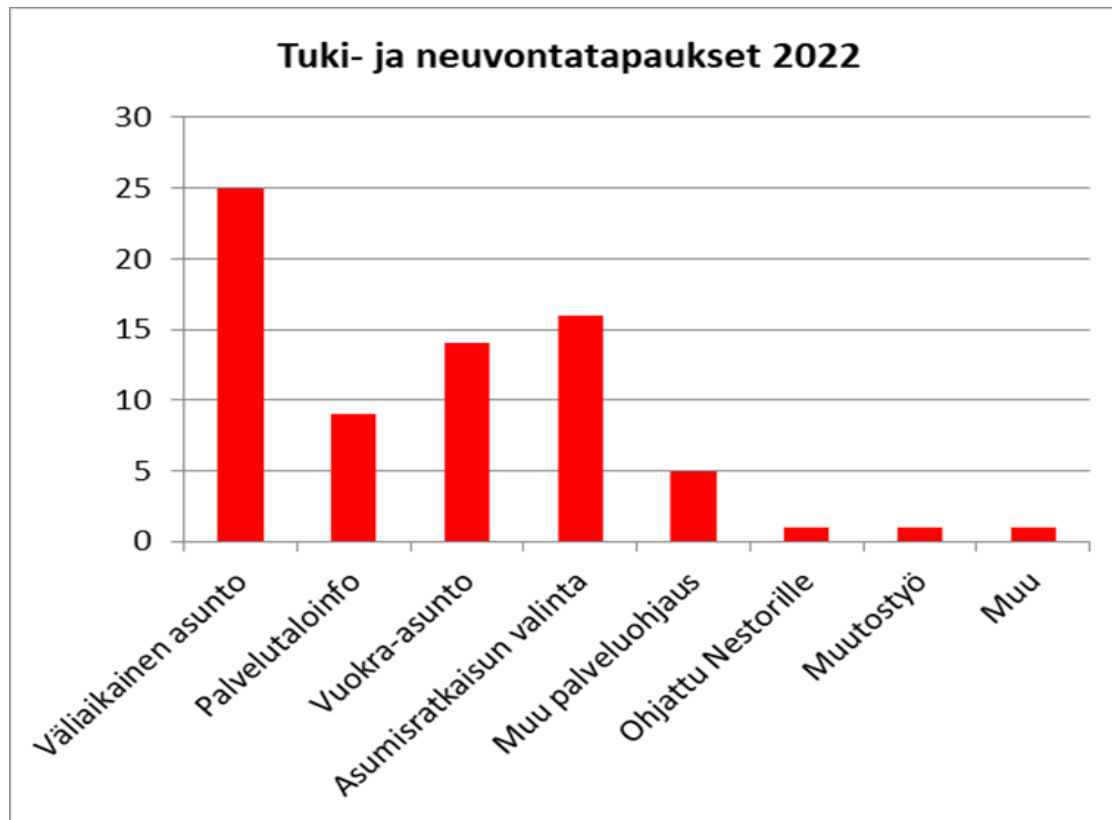


Kokemuksia pulmaneuvoonnasta

Rahoittajana SM/ Veikkaus

Kohderyhmästä opittua 1

- Pulmaneuvoonnassa tyypilliset /yleisimmät pulmat ovat olleet 65+ ikäisillä:



Kohderyhmästä opittua 2

- Asumisratkaisuaan pohtivat, tyypillistä heille:
 - Ei enää pystytty huolehtimaan nykyisestä asunnosta
 - Asunto ei ole riittävän esteetön.
 - Talossa ei ole hissiä.
 - Asumiskulut ovat liian korkeat.
 - Jossain tapauksissa kun eläke on pieni, vaihtoehtoja on vain vähän tai ei ollenkaan.
 - Ei osata hakea vaihtoehtoja, koska edellisen kerran asumiselle on tehty jotain 30-40 vuotta sitten.
 - Monelle aiheuttaa ongelmia myös se, että asuntojen haku on siirtynyt verkkoon
 - Tilanne voi olla varsin kuormittava, koska asiaan liittyy ylimääräisestä tavarasta eroon pääsy, pakkaamiset ja itse muuton järjestelyt.
 - Näissä tapauksissa on asumisen ennakkoinnin piirteitä eli aina tilanne ei ole ns. päällä

Kokemuksia 55+ ikäisten asumisratkaisujen ennakoinnista

Rahoittajana SM/Veikkaus

Kohderyhmästä 55+ opittua

- Ikäntymisen muutoksia ennakoivat **asumisratkaisut** riippuvat monista seikoista ja ne ovat yksilöllisiä
- Mahdollisuudet mieluisiin ratkaisuihin vaihtelevat toivotun asuinpaikan mukaan
- Patenttiratkaisuja ei ole!
- Ennakointi on prosessi: Asiakkaalle oleellista on aloittaa **oman asumisratkaisun määrittely ja etsintä** hyvissä ajoin ennen kuin muutoksia on välttämätöntä tehdä



Varaa suunnitteluun
kunnolla aikaa
ja hyvää kahvia!

Asumisratkaisun erityispiirteitä ikääntyvänä



Lapsuus >12 Nuoruus >18 Aikuisuus >30+ Keski-ikä 50+ ”Kolmas ikä” 65+ ”Neljäs ikä”

Lapsuudenkoti > Asuminen sinkkuna > Oman perheen kodit > Keski-ikäen asuminen > **Koti ikääntyvänä** > (Mahd. hoiva-asuminen)

Ennakoimalla enemmän
vaihtoehtoja /vähemmän pulmia

”Porkkanaksi” ennakointiin: unelmat ja toiveet edellä

Asuminen ”kotona”

Asumisen
kohtuuhintaisuus

Toimivuus

Yhteisöllisyys

”

Asumisen ennakointi
on yhtä aikaa
vakuutustoimintaa ja
unelmointia
- varaudut pahimpaan ja
uskallat suunnitella ja
toteuttaa parasta.

SAA ennakoida!

”Keppinä” voimavarojen arvioiminen

”Nilkkani nyrjähti pahasti ja jouduin kuukausiksi keppien ja ulkosalla jopa pyörätuolin varaan. Talossa ei ollut hissiä, asuin 4. kerroksessa ja tarvitsin lähimmäisten apua...Sitten vielä putkiremontti tuli päälle. Tavaroiden pakkaus ja siirto ja väliaikaiseen asuntoon, muutto ja sieltä muutto takaisin oli vähentyneillä voimilla ihan mahdoton operaatio.”

- Vaikka kaikki olisi tänään hyvin, voi yhtäkkiä sattua asioita, jotka koettelevat voimia. Onnettomuus, sairastuminen, läheisen poismeno...
- Hyväkuntoisena ei ajattele 65+ olevan mikään merkkipaalu, mutta toipuminen vie enemmän aikaa
- Aloite- ja toimintakyvyn alenemiseen on hyvä varautua joka tapauksessa

Ennakoimalla parempia vaihtoehtoja

Pulma: Ulkovaipparemontit rivitalossa, pariskunta n. 80 v.

- Iso remontti oli hankala
– osaketta ei voinut myydä ennen sitä

Ennakointi: Putkiremontti rivitalossa, pariskunta 65+

- Putkiremontti oli tulossa; muutto tehtiin ajoissa pienempään/uudempaan asuntoon ja lähelle omia lapsia

Pulma: Hissitön taloyhtiö jäi esteelliseksi

- Huonosti liikkuvat, mutta muuten hyväkuntoiset eri-ikäiset asukkaat jumissa 2.-3.kerroksissa
- Hissiä ei saatu, osa päätyi muuttamaan pois

Ennakointi: Esteettömyystarkistus

- Hissitaloyhtiö lähes esteetön
- Taloyhtiön hallitus hyväksyi asukkaan aloitteen siitä, että painavat ulko-ovet muutettaisiin avattaviksi sähköpainikkeella

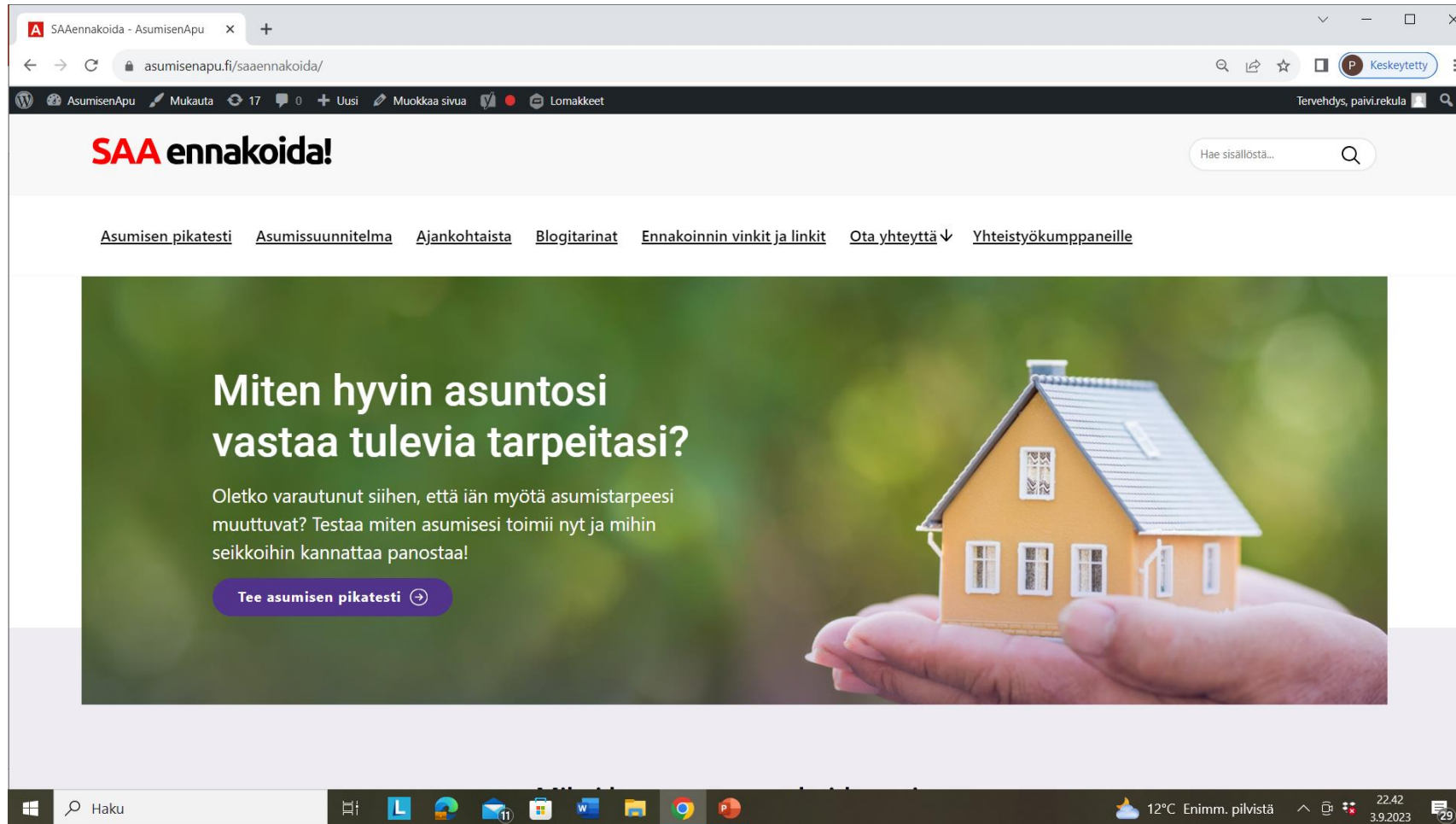
Ennakointi: Lähelle palveluja

- 2 hyväkuntoista naishenkilöä:
 - toinen osti uuden asunnon kauppakeskuksen yläpuolelta
 - toinen 55+ vuokrasi senioriasunnon palvelukeskuksen vierestä

Välineitä asumisneuvojan työhön

Rahoittajana SM/Veikkaus

Tarjoa välineitä asumisen muutosten ennakoimiseen



Asumissuunnitelman tehtävien avulla asumisratkaisun suunta selkiää

1. Asuntoni on
perustellusti ok!

2. Korjaaminen

3. Vaihtaminen

tai 4. hankin lisätietoa...



Ajattelin ensin, että en halua mitään muutoksia asumiseeni, mutta hyvillä välineillä suunnittelu alkoikin sujua!

Paras kokonaiskuva ennakointiin löytyy Oppaasta!

Ajankohtaista AsumisenApu x +

asumisenapu.fi/ajankohtaista/

10.6.2023

Uusi asumisen aineistopankki

Mitkä ovat sinulle tärkeitä asioita asumisessa? Millainen asuinympäristö on sinulle sopiva? Eri tahojen asumisen ennakointia koskevat aineistot löytyvät nyt myös vanheneminen.fi-sivustolta kohdasta Asuminen – Boende.

1.12.2022

Opas asumisen ennakointiin

Asumisen Avussa on tehty pitkäjänteisesti asumisneuvontaan ja asumisen ennakointiin liittyvää työtä vuodesta 2017 alkaen. Työn pohjalta kirjoitetussa oppaassa kerrotaan kokemuksia ja ratkaisuja onnistuneeseen ennakointityöhön.

Asumisen ennakkoinnin edistämistyö vähentää mm. julkisen sektorin haasteita. Ikäasumiseen soveltumaton asunto toimintakyvyn heiketessä voi aiheuttaa mm. ylimääräistä kotipalveluiden tarvetta. Riittävän aikaisessa vaiheessa tehdyllä asumisen ennakkoinnilla voitaisiin näitä ongelmia vähentää.

Opas on tarkoitettu 55+ ikäisille ja heidän läheisilleen sekä tahoille, jotka tarjoavat välineitä ja tukea tulevaisuuden asumisen suunnitteluun, kuten asumisneuvojat kunnissa.

Opas voi tarjota näkökulmia myös kansalaisopistoille ja kuntoutus-, korjaus- ja kiinteistöalan toimijoille. Suosittelemme sitä kaikille ikääntyvien hyväksi toimiville palveluntarjoajille ja ammattilaisille, kuten toiminta- ja fysioterapeutit, isännöitsijät, vuokranantajat ja kiinteistövälittäjät. Linkki [oppaaseen](#).

OPAS ASUMISEN ENNAKOINTIIN

Miten 55+ ikäinen voi suunnitella

itselleen TOIMIVAN ASUMISRATKAISUN

tulevaisuuttaan silmällä pitäen

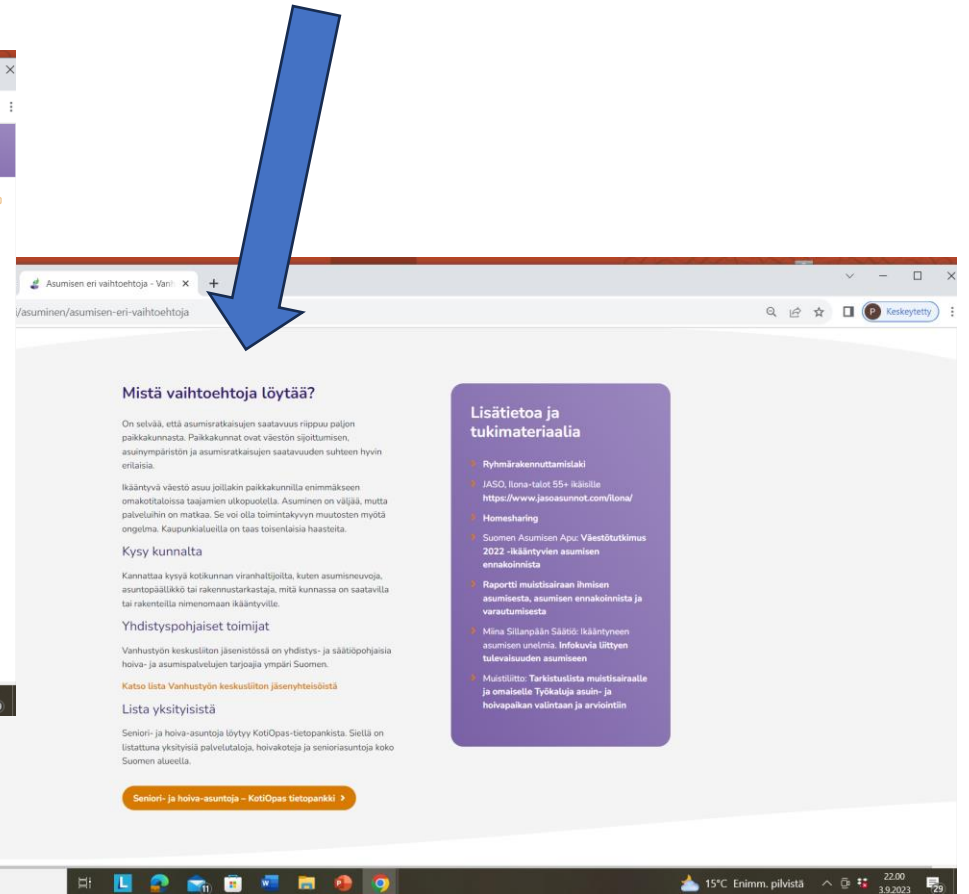
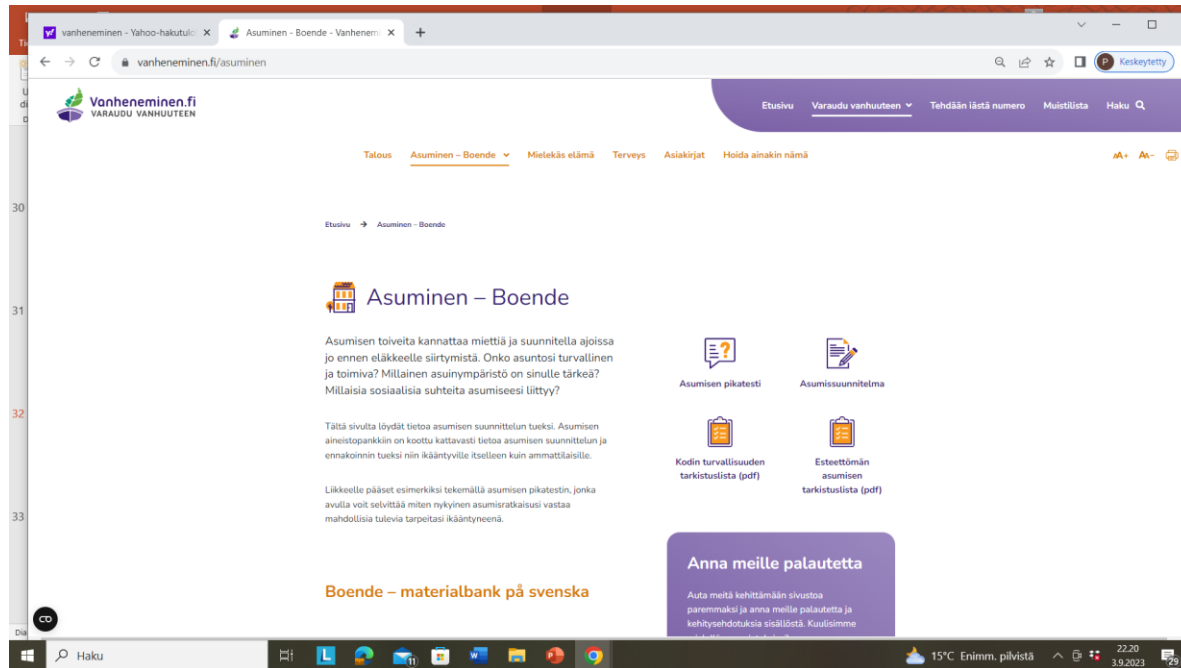
SAA ennakoita

Haku

18°C Sadetta 19.53 18.8.2023

Muuta: asumisen ennakkoinnin
tietopankki järjestöjen yhteistyönä

Ks. **vanheneminen.fi** -sivuilla osio Asuminen – Boende tietopankki ikääntyville ja ammattilaisille



AsumisenApu

SAA ennakoida!

Yhteystiedot

Yhteistyötahoja



Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Suomen Asumisen Apu ry

Ari Nikkola

toiminnanjohtaja

p. 0500 444 041

ari.nikkola@asumisenapu.fi

Päivi Rekula

kehittäjä, arkkitehti

paivi.rekula@asumisenapu.fi

asumisenapu.fi

saaennakoida.fi

Facebook: @asumisenapu



AsumisenApu

SAA ennakoida!

Kysymyksiä?